

تحليل صنعت باربری هوایی

سیده راحیل موسوی

www.ketab.ir

۱۳۹۵

سرشناسه	: موسوی، سیده راحیل، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل صنعت بازربری هوایی / سیده راحیل موسوی.
مشخصات نشر	: نوشهر: ناسنگ، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۷ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-8428-08-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیفا
موضوع	: حمل و نقل هوایی -- ایران -- بازربری
موضوع	: Aeronautics, Commercial -- Freight -- Iran
رده بندی شکره	: ۱۳۹۵ ۳ ت ۹۷۸۳/۷HE
رده بندی دبیری	: ۳۸۷/۷۰
شماره کتابشناسی	: ۴۲۳۹۴۶۶

نام کتاب	: تحلیل صنعت بازربری هوایی / ویراست اول
نویسنده	: سیده راحیل موسوی
طراح جلد	: رضا جباری
ناشر	: ناسنگ
صفحه آرا	: واحد تولید انتشارات ناسنگ
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۵
شمارگان	: هزار نسخه
قیمت	: ۱۲۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-8428-08-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۲۸-۰۸-۴

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

تماس با انتشارات: ۰۱۱-۵۲۱۴۴۳۶۲

مشاوره جهت نشر: ۰۹۱۱-۳۹۵۶۱۵

پیشگفتار

حمل و نقل از ابتدای تاریخ بشر، نقشی اساسی در شکل‌دهی جوامع انسانی و توسعه اقتصادی آنها ایفا نموده است و در عصر حاضر نیز جریان‌های ارتباطی، زیربنای اقتصاد هر کشوری را تشکیل می‌دهد. توسعه پایدار، حمل و نقل سریع و ایمن نیز همانند سایر ابعاد زندگی، سر هر گامی، تبلور پیدا می‌کند که به صورت نظام‌مند، نقش و جایگاه علوم حمل و نقل در توسعه پایدار و اقتصاد جوامع تجلی می‌یابد.

این کتاب سعی دارد مفاهیم مهم تخصصی از حمل و نقل هوایی بار را بیان نماید. در فصل اول تعاریف و مفاهیم مطرح شده است. فصل دوم تحلیل اقتصادی حمل و نقل هوایی می‌باشد، در فصل سوم به معرفی صنعت حمل و نقل هوایی و فصل چهارم حمل و نقل هوایی بار پرداخته شده است. در فصل پنجم نیز تحلیل بر حمل بار در فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) صورت گرفته است.

کتاب حاضر با بهره‌گیری از منابع علمی متنوع (کتاب، مقاله، سایت‌های اینترنتی) سعی در پر کردن بخشی از خلا موجود در این زمینه کرده است.

در اینجا بر خود لازم می‌دانم از حمایت‌های صادقانه پدرم در تمام دوران پژوهش جهت تدوین کتاب حاضر قدردانی نمایم. در پایان از مدیر محترم انتشارات ناسنگ که نهایت همکاری را در چاپ این کتاب با من داشته‌اند صمیمانه سپاسگزارم.

سیده راحیل موسوی، بهار ۱۳۹۵

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
بخش اول: مرور مفاهیم	
۱. خدمات.....	۱۶
۱.۱ تعریف خدمات.....	۱۶
۲.۱ مولفه‌های نظام خدمات.....	۱۷
۳.۱ ویژگی‌های خدمات.....	۱۹
۴.۱ دلایل اهمیت بخش خدمات در اقتصاد جهانی.....	۲۰
۲. کیفیت.....	۲۲
۱.۲ پیشینه اندیشه کیفیت.....	۲۲
۲.۲ انجمن کنترل کیفیت آمریکا.....	۲۳
۳.۲ سیر تحول نظریه‌های کیفیت.....	۲۵
۱.۳.۲ نگرش کیفیت بر مبنای محصول.....	۲۵
۲.۳.۲ نگرش کیفیت بر مبنای مصرف‌کننده.....	۲۵
۳.۳.۲ نگرش کیفیت بر مبنای مشخصات ساخت.....	۲۶
۴.۳.۲ نگرش کیفیت بر مبنای هزینه‌ها.....	۲۶
۵.۳.۲ نظریه کلاسیک‌ها.....	۲۷
۶.۳.۲ نظریه مدرن.....	۲۷
۴.۲ تعاریف کیفیت.....	۲۷
۳. کیفیت خدمات.....	۲۹
۱.۳ مفهوم کیفیت خدمات.....	۲۹

- ۲.۳ کیفیت تجربه شده خدمات ۲۹
- ۱.۲.۳ کیفیت فنی نتیجه ۳۰
- ۲.۲.۳ کیفیت کارکردی فرایند ۳۰
- ۳.۳ اهمیت کیفیت خدمات و ارائه خدمات به مشتریان ۳۰

بخش دوم: تحلیل اقتصادی

۱. تحریم اقتصادی و سرمایه‌گذاری خارجی ۳۴
- ۱.۱ بخش‌های اقتصادی مورد تحریم ۳۵
- ۲.۱ سرمایه‌گذاری خارجی در ایران و کشورهای منطقه ۳۶
- ۳.۱ موانع جذب سرمایه‌گذاری خارجی ۳۷
۲. مفهوم مدیریت زنجیره تامین و لجستیک ۳۸
- ۱.۲ لجستیک ۴۰
- ۲.۲ منافع بکارگیری دانش لجستیک و مدیریت زنجیره تامین ۴۰
- ۳.۲ موانع توسعه لجستیک مدیریت زنجیره‌های تامین در کشور ۴۱
۳. ایران چهارراه جهان ۴۲
۴. نگرشی به موضوع ترانزیت در ایران ۴۷
۵. تحریم ۵۱
- ۱.۵ آثار تحریم بر جنبه‌های مختلف فعالیت‌های هوایی در کشور ۵۱
- ۲.۵ اقدامات جمهوری اسلامی ایران در زمینه رفع تحریم ۵۲

بخش سوم: صنعت حمل و نقل هوایی

۱. حمل و نقل هوایی ۵۶
- ۱.۱ تعریف حمل و نقل هوایی و اهمیت آن ۵۶
- ۲.۱ تاریخچه حمل و نقل هوایی ۵۷
- ۱.۲.۱ تاریخچه حمل و نقل هوایی بازرگانی در جهان ۵۷
- ۲.۲.۱ تاریخچه در سطح ایران ۶۰
- ۳.۱ صنعت حمل و نقل هوایی بازرگانی ۶۱
- ۱.۳.۱ یاتا ۶۱

۶۲	۲.۳.۱ ایکائو
۶۲	۳.۳.۱ سازمان هواپیمایی کشوری
۶۲	۴.۱ اهمیت حمل و نقل هوایی
۶۴	۵.۱ اهم چالش‌ها و مشکلات خدمات حمل و نقل هوایی در ایران
۶۶	۶.۱ RFID در صنعت حمل و نقل هوایی
۶۷	۱.۶.۱ استانداردهای مورد استفاده
۶۸	۲.۶.۱ استفاده در خطوط هوایی و فرودگاه‌ها
۷۰	۳.۶.۱ طراحی پیاده‌سازی
۷۳	۴.۶.۱ نتایج علمی
۷۴	۵.۶.۱ زیرساخت مورد نیاز برای پیاده‌سازی

بخش چهارم: حمل و نقل هوایی بار

۷۸	۱. حمل و نقل هوایی بار
۷۸	۱.۱ تعاریف حمل و نقل هوایی بار
۷۸	۱.۱.۱ تعریف بارنامه
۷۸	۲.۱.۱ انواع بارنامه رایج در حمل و نقل
۷۹	۳.۱.۱ بارنامه هوایی
۸۰	۲.۱ شاخص‌ها و یا معیارهای سنجش حمل و نقل هوایی بار
۸۰	۱.۲.۱ حجم بار
۸۰	۲.۲.۱ حجم عملیات هواپیمایی
۸۱	۳.۲.۱ تن - کیلومتر (تن-مایل)
۸۱	۳.۱ ویژگی‌های صنعت حمل و نقل هوایی بار
۸۲	۱.۳.۱ کالاهای مناسب برای حمل و نقل هوایی
۸۵	۲.۳.۱ پشتیبانی نوین و مدیریت هزینه‌های تأثیرگذار بر بار هوایی
۸۶	۳.۳.۱ مقایسه بخش بار هوایی با بخش مسافری
۸۸	۴.۳.۱ مقایسه شیوه‌های گوناگون حمل و نقل بار با نگاه زمان و هزینه
۸۹	۵.۳.۱ تأثیرات سیاسی و اقتصادی بر بازار حمل و نقل هوایی بار
۹۲	۴.۱ منافع مصرف‌کننده برای مسافران و شرکت‌های باربری

۹۲	۱.۴.۱ منافع مشتری
۹۳	۲.۴.۱ اتصال و هزینه خدمات نقل و انتقال هوایی
۹۵	۳.۴.۱ بخش هواپیمایی و جای پای اقتصاد
۹۷	۵.۱ بزرگترین فرودگاه‌های جهان
۹۷	۱.۵.۱ از نظر حجم مسافر
۹۸	۲.۵.۱ از نظر حجم بار
۹۹	۲. بررسی وضعیت صنعت بار هوایی
۹۹	۱.۲ بررسی وضعیت صنعت بار هوایی در خاورمیانه
۱۰۲	۲.۲ بررسی وضعیت صنعت بار هوایی در دبی
۱۰۵	۳.۲ بررسی وضعیت صنعت بار هوایی در کشور حوزه CIS
۱۰۹	۴.۲ بررسی وضعیت صنعت بار هوایی در ایران

بخش پنجم: تحلیل برابری فرودگاه بین‌المللی امام خمینی

۱۲۰	۱. فرودگاه بین‌المللی امام خمینی
۱۲۰	۱.۱ بررسی وضعیت بار در فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)
۱۲۲	۲.۱ مروری بر پیش‌بینی بار در طرح جامع فرودگاه بین‌المللی امام خمینی
۱۲۲	۱.۲.۱ بررسی طرح‌های آتی و توسعه فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)
۱۲۳	۳.۱ مزیت‌های فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) در حمل بار
۱۲۸	۴.۱ روند صادرات و واردات کالا در فرودگاه امام خمینی
۱۲۸	۱.۴.۱ صادرات کالا از فرودگاه امام خمینی
۱۳۱	۲.۴.۱ واردات کالا به فرودگاه امام خمینی
۱۳۳	۲. آمار حمل و نقل هوایی ۴ سال گذشته در ایران
۱۳۷	فهرست منابع

مقدمه

با بوجود آمدن یک بازار رقابتی کامل در آینده نزدیک، شرکت‌های خدمات حمل و نقل هوایی ایران با فرصت‌های جدید و تهدیدهای جدی روبرو خواهند شد. با این تعریف و اشراف به این واقعیت که کشور ایران دارای توان بالقوه فراوانی برای توسعه صنعت حمل و نقل هوایی است، چه در سطح داخلی و چه در سطح بین‌المللی (از جمله گستردگی مساحت، دور بودن فاصله بین شهرهای مهم، طولانی بودن زمان حمل و نقل جاده‌ای و ریلی، وجود جمعیت کافی که می‌تواند برای گسترش سفرهای هوایی تقاضا ایجاد نماید و همچنین موقعیت ژئواستراتژیک و نظیر بین‌المللی) می‌باشد و هم‌اینکه صنعت حمل و نقل هوایی جهانی هم به دلایل فزاینده (که امکان یک پرواز مستقیم بین شرق و غرب جهان را ندارند) و هم به دلایل اقتصادی (جمع‌آوری تقاضاهای سفرهای هوایی منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی برای ارسال به شرق و غرب جهان) به یک یا چند مرکز فرودگاهی در منطقه خاورمیانه نیاز دارد. شاهد آن هستیم که ایران به لحاظ جغرافیایی از بهترین موقعیت بین کشورهای دیگر منطقه هم از نظر کوتاه‌نمودن مسافت بین شرق و غرب (که از جهت مصرف سوخت برای خطوط هوایی ارزشمند است) و هم از نظر امکانات بالقوه برای تبدیل شدن به مرکز فرودگاهی جمع‌آوری کننده تقاضای کشورهای منطقه برای ارسال مسافران به شرق یا غرب جهان و

یا سفرهای درون منطقه‌ای برخوردار است.

حمل و نقل از طریق راه‌های هوایی به وسیله هواپیماهای کوچک و بزرگ مستلزم وجود فرودگاه می‌باشد و هر فرودگاه باید دارای شرایط و امکانات ویژه‌ای از نظر راهنمایی هواپیما برای فرود، سوخت‌گیری، پرواز مجدد، داشتن باندهای مطمئن، برج مراقبت، سالن‌های مختلف برای ورود و خروج و انتظار، پذیرائی مسافری و غیره باشد تا بتواند سرریس و خدمات مختلف را برای انجام امور حمل و نقل اعم از حمل مسافر یا بار بدهد. به این جهت یکی از سازمان‌های تخصصی سازمان ملل متحد به نام ایکائو بر این امر مهم نظارت و مراقبت دارد.